

Nr 12.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i villkoren för vissa tomtupplåtelser i staden Kiruna.

I en till riksdagen den 2 mars 1951 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 92, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att de för upplåtelse av vissa tomter inom Kiruna stad gällande villkoren må ersättas med bestämmelser av huvudsakligen det innehåll, som drätselkammaren i Kiruna föreslagit i ansökning den 6 april 1950.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas i det följande, hänvisa till propositionen.

Den 26 maj 1899 medgav Kungl. Maj:t i enlighet med riksdagens beslut (prop. nr 85; r. skr. nr 136), att vissa områden av den mark, som vid avvittningen i Jukkasjärvi socken avsatts till kronopark, skulle få avskiljas från kronans mark för att upplåtas såsom tomter åt enskilda med äganderätt för bebyggande. Förslag till köpeskillning för de särskilda tomterna skulle uppgöras av vederbörande revirförvaltare och en av länsstyrelsen i Norrbottens län utsedd person.

Särskilt värde borde därvid åsättas den skog som funnes på tomten och särskilt värde själva jorden. Länsstyrelsen skulle därefter få upplåta tomten för ett pris, som motsvarade minst den föreslagna köpeskillingen, till den som anmälde sig hos länsstyrelsen och därvid erlade ett belopp motsvarande skogsvärdet jämte en femtedel av köpeskillingen för jorden. Den åt vilken tomt upplåts skulle vara skyldig att enligt av länsstyrelsen meddelade föreskrifter inom två år från upplåtelsen ha å tomten påbörjat samt att inom ytterligare tre år ha fullbordat boningshus, salubod eller annan därmed jämförlig byggnad. Försummades detta, skulle tomtinnehavaren vara förlustig sin rätt till tomten och den därför erlagda andelen av köpeskillingen. Hade tomtinnehavaren inom den förelagda tiden av fem år fullgjort vad som ålegat honom i fråga om tomtens bebyggande, skulle han vid samma äventyr som nyss sagts vara skyldig att sist vid utgången av femårstiden erlægga återstoden av köpeskillingen. Sedan byggnadsskyldigheten blivit behörigen fullgjord och köpeskillingen till fullo guldits, skulle länsstyrelsen utfärda köpebrev å tomten för tomtinnehavaren.

Befogenheten att upplåta tomter från den ifrågavarande kronomarken överflyttades den 9 april 1913, med vederbörligt bemyndigande, av länsstyrelsen till municipalstyrelsen i Kiruna municipalsamhälle. Efter tillkomsten

av Kiruna stad den 1 januari 1948 har länsstyrelsen den 4 maj 1948 uppdragit åt drätselkammaren i staden att övertaga nämnda befogenhet. Drätselkammaren har ålagts att före den 15 januari varje år till länsstyrelsen inkomma med redogörelse över de under nästföregående år verkställda tomtförsäljningarna och influtna köpeskillningarna.

De köpeskillingsmedel, som inflyta vid tomtförsäljningarna, skola ingå till statsverket för att användas till inköp för kronans räkning av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark.

I skrivelse den 6 april 1950 har *drätselkammaren i Kiruna* hemställt om sådan ändring av de i Kungl. Maj:ts beslut den 26 maj 1899 meddelade villkoren för tomtförsäljningarna att köpebrev för tomt skulle kunna utfärdas sedan köpeskillingen erlagts, oavsett om tomten bebyggt eller icke.

Till stöd för sin hemställan anför drätselkammaren, att tomtköpare enligt gällande bestämmelser icke kan få lagfart på den tomt han förvärvat, ehuru han till fullo erlagt den föreskrivna köpeskillingen. Flertalet tomtköpare behöva emellertid lån för att kunna uppföra sina byggnader. Långgivare fordrar i allmänhet säkerhet i form av inteckning i fastigheten. Innan in-teckning kan beviljas, måste tomtköparen ha lagfart å sin fastighet.

Den närmare innebörden av den ändring i bestämmelserna, som åsyftas med drätselkammarens skrivelse, framgår av ett förslag till formulär för köpebrev, som bilagts ansöknigen. Enligt formuläret skulle hela köpeskillingen för tomten erläggas kontant vid köpeavtalets ingående. Nuvarande bestämmelser om byggnadsskyldigheten och äventyret vid försummelse i dess fullgörande skulle utbytas mot ett köpevillkor av följande lydelse.

Det åligger köparen att under iakttagande av de föreskrifter i avseende å tomtens bebyggande, vilka äro eller kunna varda i laga ordning bestämda, hava å tomten inom två år efter köpebrevets utfärdande påbörjat samt inom ytterligare tre år fullbordat boningshus eller annan för tomten avsedd byggnad, vid äventyr, om det försummas, att samhället äger återköpa tomten på de i lagen om återköpsrätt till fast egendom stadgade villkor; och medger köparen till säkerhet för återköpsrättens bestånd att in-teckning utan hans vidare hörande får meddelas i den försålda fastigheten samtidigt som lagfart sökes å fånget.

Länsstyrelsen i Norrbottens län samt *kammarkollegiet* ha i remissutlåtanden tillstyrkt drätselkammarens hemställan.

Departementschefen har anfört följande.

»Syftet med de villkor för upplåtelser av tomter från ifrågavarande kronomark, som uppställdes år 1899, lärer ha varit att trygga att tomterna blevo bebyggda i enlighet med givna föreskrifter. Detta syfte synes numera kunna uppnås på ett ändamålsenligare sätt genom att förbehåll göres om återköpsrätt. Någon anledning för kronan att motsätta sig att återköpsrätten, såsom drätselkammaren synes avse, må efter tomtens försäljning och redovisning övergå från kronan till Kiruna stad och utövas av denna, torde icke föreligga. Ej heller synes något vara att erinra mot att hela köpeskillingen för försåld tomt skall erläggas kontant. Enligt min mening förelig-

ger alltså icke hinder, att de nuvarande villkoren för försäljning av ifrågasvarande tomtmark ersättas med dem som föreslagits i drätselkammarens ansökan. Riksdagens medgivande till åtgärden bör emellertid inhämtas.»

Utskottet. Mot Kungl. Maj:ts framställning har utskottet icke något att erinra. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att i det föregående angivna, för upplåtelse av vissa tomter inom Kiruna stad gällande villkor ersättas med bestämmelser av huvudsakligen det innehåll, som drätselkammaren i staden föreslagit i sin ansökning.

Stockholm den 19 april 1951.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 11.